

'Quickscan natuurtoets

Fluitenbergseweg 34-44, Fluitenberg'

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets Fluitenbergseweg 34-44, Fluitenberg'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 09256

Status: Definitief

Datum: 6 November 2009

Auteur: M. (Martijn) Bunskoek

Veldonderzoek: M. (Martijn) Bunskoek

Eindredactie: Ir. A. (Arjen) Goutbeek

Opdrachtgever: Gemeente Hoogeveen

Contactpersoon: J. H. de Vries

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2009)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Bunskoek, M. (2009). 'Quickscan natuurtoets Fluitenbergseweg 34-44, Fluitenberg'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 09-256. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	4
3.1	Methode.....	4
3.2	Flora	4
3.3	Zoogdieren	4
3.4	Broedvogels.....	6
3.5	Overige soorten	7
4	Geraadpleegde bronnen.....	8

Bijlage

I	Wettelijk kader
---	-------	-----------------

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Hoogeveen (contactpersoon mevr. J. H. (Johanna) de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde sloop en nieuwbouw aan de Fluitenbergseweg 34-44 in Fluitenberg.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van een herziening van het bestemmingsplan, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat deze geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000 - gebieden, Beschermde Natuurmonumenten, EHS - gebieden en gebieden met natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied bestaat uit drie 2-onder-1-kap-woningen met omliggende tuinen en enkele achterliggende weilandjes aan de Fluitenbergseweg 34-44 in Fluitenberg. In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Aan de achterzijde grenst het plangebied aan een klein loofbos met daarin een sterk verland ven. Aan de westzijde wordt het plangebied begrenst door een achterstallig onderhouden Zomereikensingel.

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In de woningen zijn potentieel geschikte vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De voorgenomen plannen hebben overigens geen nadelige gevolgen op vlieg- en/of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van middelhoog beschermde Steenmarter aangetroffen. Ook sporen die duiden op de aanwezigheid van Steenmarter zijn niet gevonden, het voorkomen van deze soort is zodoende niet aannemelijk;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten als Bosspitsmuis spec., Rosse woelmuis, Egel, Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis te verwachten;
- De bebouwing en (tuin)beplanting vormen broedgebied voor algemene broedvogels zoals Merel, Heggenmus, Winterkoning, Spreeuw, Huismus en Turkse tortel;
- Overwintering van laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander is (beperkt) te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde flora, ongewervelden en vissen aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Aanvullend onderzoek naar vleermuizen wordt vanwege de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen noodzakelijk geacht;
- De sloopwerkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten het voortplantingsseizoen van de Huismus. In de nieuwbouw of in de nabije omgeving daarvan zal vervangende nestgelegenheid dienen te worden aangebracht;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Als in de periode tussen half juli en half december gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Turkse tortel aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. De Turkse tortel kan broeden tot half december.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Hogeveen (contactpersoon mevr. J. H. (Johanna) de Vries) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde sloop en nieuwbouw aan de Fluitenbergseweg 34-44 in Fluitenberg.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van een herziening van het bestemmingsplan, de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied bestaat uit drie 2-onder-1-kap-woningen met omliggende tuinen en enkele achterliggende weilandjes aan de Fluitenbergseweg 34-44 in Fluitenberg. In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Aan de achterzijde grenst het plangebied aan een klein loofbos met daarin een sterk verland ven. Aan de westzijde wordt het plangebied begrenst door een achterstallig onderhouden Zomereikensingel.

Figuur 1: Kaart met de situering van het plangebied (rood omlijnd) aan de Fluitenbergseweg in Fluitenberg (Bron kaartondergrond: Google Earth, 2009).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één veldbezoek op 14 oktober 2009 en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep van het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings) en compenserende maatregelen eventueel nodig zijn om de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten te garanderen.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn opgenomen;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet

Natura 2000-gebied

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten. Plannen of projecten in, of in de nabijheid van, een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van de instandhoudingsdoelstellingen kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Op ruim vijf kilometer ten noorden van het plangebied ligt Natura 2000-gebied: Dwingelderveld. Tussen de planlocatie en dit Natura 2000-gebied ligt onder andere open agrarisch gebied en infrastructuur. Gezien de afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebied Dwingelderveld en de tussenliggende barrières (open agrarisch gebied en infrastructuur), wordt geconcludeerd dat de voorgenomen plannen geen effecten zullen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet noodzakelijk.

Beschermde Natuurmonument

In de omgeving van het plangebied bevinden zich geen Beschermde Natuurmonumenten. De voorgenomen plannen hebben dan ook geen effecten op dergelijke gebieden.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) opgesteld en zijn ondermeer ganzen- en weidevogelgebied aangewezen.

Volgens de kaart Concretisering EHS (vastgesteld 16 december 2008) van de provincie Drenthe ligt het plangebied niet in en grenst het niet aan de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van de EHS (het Spaarbankbosch, gelegen op circa 700 meter afstand ten noordoosten van het plangebied) wordt van het plangebied gescheiden door een strook agrarisch gebied en de rijksweg A28. Door deze tussenliggende barrières wordt geconcludeerd dat er geen aantasting plaatsvindt van de werking van de EHS of gebieden met specifieke natuurwaarden die door de provincie Drenthe zijn aangewezen.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 14 oktober 2009 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) en bedreigde (Rode Lijst) soorten. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 'geraadpleegde bronnen') en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortgroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage I.

3.2 Flora

Binnen het plangebied is voornamelijk (uitheemse) tuinbeplanting aangetroffen. De weilandjes worden regelmatig gemaaid en zijn sterk beschaduwd waardoor er veel mossen groeien. De ondergroei van de Zomereikensingel bestaat uit onder andere: Ruwe berk, Wilde lijsterbes, Hulst en Gewone vlier.

Volgens gegevens van het Natuurloket is het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen (X227/Y528) op flora slecht onderzocht (Natuurloket, oktober 2009). Er zijn drie strikt beschermde soorten (FFW tabel 2/3) bekend uit het kilometerhok. De informatie van Natuurloket geeft in dit geval een goede indicatie van het wel of niet voorkomen van beschermde of bedreigde flora. Het betreffen waarschijnlijk soorten van heide en veengebieden welke vermoedelijk in het verleden langs het verlande ven, ten noorden van het plangebied, voorkwamen. Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied zelf geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid (een deels bebouwd, verhard en intensief gebruikt gebied) en soortensamenstelling zijn geen beschermde soorten/soorten van de Rode Lijst te verwachten. Het aanvragen van een ontheffing Flora- en faunawet is voor flora niet aan de orde.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in de Europese Habitatrictlijn en zodoende strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade ontheffing aangevraagd moet worden bij het ministerie van LNV. Daarnaast kunnen er mitigerende of compenserende eisen gesteld worden aan de uitvoering van de plannen.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten. In de te slopen bebouwing zijn invliegopeningen aangetroffen welke toegang bieden tot de spouwmuur. Het gaat hierbij om openingen onder nokpannen aan de gevelzijdes van de woningen en om openingen onder over de dakrand geplaatste dakpannen. Dergelijke invliegopeningen worden vaak gebruikt door soorten als Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. In de aanwezige bomen zijn geen ruimten/holten aangetroffen die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

In het voorjaar van 2009 is onder andere door het ministerie van LNV (bevoegd gezag voor de Flora- en faunawet) een zogenaamd 'vleermuisprotocol' opgesteld met richtlijnen voor vleermuisonderzoek. Het protocol wordt gebruikt om te toetsen of afdoende en zorgvuldig onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd. Het protocol stelt dat in principe voor elke functie die een locatie kan hebben voor vleermuizen tweemaal onderzoek dient te worden uitgevoerd. In voorliggende situatie is ingeschat dat de locatie mogelijk de functies kraamverblijfplaats en paarverblijfplaats kan hebben. Volgens het protocol is het zodoende noodzakelijk om minimaal vier (nachtelijke) bezoeken te brengen aan het plangebied.

In voorliggende situatie kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar vleermuizen is daarom noodzakelijk.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Als gevolg van de werkzaamheden zal de bebouwing binnen het plangebied worden verwijderd. Omdat in de nieuwe situatie genoeg geschikte vervangende elementen (woningen) aanwezig zijn, is hier echter geen sprake van onmisbare lijnvormige structuren. De plannen geven daarom geen aanleiding schade te veronderstellen aan de migratiemogelijkheden van vleermuizen.

Potentieel foeragegebied

Foeragegebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dit is in deze situatie niet het geval, omdat het plangebied gezien de geringe omvang en de terreingesteldheid niet onmisbaar is en in zowel de huidige als toekomstige situatie geschikt is als foeragegebied voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

De bebouwing is aan de buitenzijde gecontroleerd op geschikte openingen en verblijfplaatsen van de middelhoog beschermde Steenmarter (tabel 2). Geschikte verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn rondom de bebouwing geen sporen aangetroffen als uitwerpselen, prenten en prooiresten die kunnen duiden op de aanwezigheid van deze soort. Andere zwaardere beschermde soorten worden ook niet in het plangebied verwacht.

Binnen het plangebied zijn een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdiersoorten te verwachten, namelijk Bosspitsmuis spec., Rosse woelmuis, Egel, Bosmuis, Veldmuis en Huispitsmuis. Omdat het algemene soorten betreft die vallen onder een laag beschermingsregime (tabel 1), geldt automatisch vrijstelling van de Flora- en faunawet en is geen ontheffing nodig. Ook schadebeperkende maatregelen zijn voor de aanwezige laag beschermde zoogdieren niet noodzakelijk.

3.4 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek (buiten het broedseizoen van de meeste soorten) in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de aangetroffen c.q. te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Door recente veranderingen binnen de Flora- en faunawet is er een aangepaste lijst met vogelsoorten waarvan de nesten en hun functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van broedvogels als uilen en roofvogels, maar ook de Huismus staat op de aangepaste lijst. Tijdens het veldonderzoek is specifiek gelet op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van soorten die genoemd worden in deze nieuwe lijst.

De woningen in het plangebied vormen broedgebied van de beschermde Huismus. Op de daken, in dakgoten en beplanting werden diverse exemplaren waargenomen. Na het uitvoeren van een omgevingsonderzoek blijkt dat in de omgeving ook veel Huismussen voorkomen, bij de meeste woningen in de nabijheid van het plangebied werden exemplaren of groepjes waargenomen. Door het slopen van de woningen in het plangebied zal het plangebied niet langer geschikt zijn voor broedende Huismussen. Door te slopen buiten de meest kwetsbare periode (voortplantingsperiode: begin maart tot half september) en vervolgens voor het volgende broedseizoen nieuwbouw te realiseren waar Huismussen nestruimte in kunnen vinden wordt de functionaliteit van de voortplantings- en vaste verblijfplaatsen niet aangetast. De in het plangebied aanwezige Huismussen kunnen gedurende periode van sloop en nieuwbouw tijdelijk eenvoudig uitwijken naar bebouwing en groenstructuren in de nabije omgeving van het plangebied. Wanneer dit in de planning van de werkzaamheden niet mogelijk is dan dient, naast het werken buiten de voortplantingsperiode, in de nabije omgeving van het plangebied vervangende nestruimte te worden aangeboden voor de Huismussen die door de sloopwerkzaamheden verdreven zijn uit het plangebied.

De bestaande bebouwing en nieuwbouw kan met eenvoudige middelen geschikt worden gemaakt voor een soort als Huismus. Dit kan door vervangende nestruimte aan te bieden. In onderstaand kader hebben wij hierover enige informatie opgenomen.

Meerwaarde voor Huismussen

De Huismus is de afgelopen decennia sterk in aantal achteruit gegaan; sinds 5 november 2004 is de soort op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten opgenomen. Vergeleken met 1960 is de populatie gehalveerd. Door recente ontwikkeling zijn nesten en de functionele leefomgeving van Huismus jaarrond beschermd. Eén van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang is het verdwijnen van nestgelegenheid en openbaar groen.

Naast het realiseren van openbaar groen kan het realiseren van vervangende nestruimte veel meerwaarde opleveren voor Huismus. Verschillende bedrijven verkopen al jaren huismussenpannen en grote dakpanfabrikanten kunnen door hen gemaakte dakpantypen op verzoek uitvoeren in een nestpan-variant voor gierzwaluwen (platte ovale opening) of huismussen (ronde opening), hoewel dit niet voor alle typen kan.

Een ander optie is het aanbrengen van een zogeheten 'vogelvide' onder de onderste dakpannenrand, in plaats van het veelvuldig toegepaste vogelschroot. Dit nieuwe vogelvriendelijke product biedt huismussen een veilige nestelplek onder de pannen. De vogelvide voldoet aan de eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit. Voor nadere info over vogelvriendelijke toepassingen zie: www.vogelbescherming.nl (Actieplan voor de Huismus).

Overige soorten

In de tuinbeplanting binnen het plangebied worden algemene broedvogelsoorten verwacht als Merel, Heggenmus en Winterkoning. Op en in de bebouwing zelf kunnen naast de Huismus ook soorten als Spreeuw en Turkse tortel tot broeden komen.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die

broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Wanneer in de periode tussen half juli en half december gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Turkse tortel aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. Turkse tortel kan namelijk broeden tot half december.

3.5 Overige soorten

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Voortplanting van amfibieën kan daarmee worden uitgesloten. Het strooisel onder de aanwezige tuinbeplanting is beperkt geschikt als overwinteringsbiotoop voor bijvoorbeeld de laag beschermde Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (FFW tabel 1). Ook overwintering in het plangebied van bijvoorbeeld Poel- of Heikikker is niet te verwachten omdat geen geschikte voortplantingswateren aanwezig zijn in de nabijheid. Andere beschermde soorten worden niet verwacht.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen deze soorten, indien aanwezig, geschaad worden bij uitvoering gedurende het winterhalfjaar. Omdat voor algemene soorten echter automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet is geen ontheffing nodig.

Uit het veldonderzoek, de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan geconcludeerd worden dat geen reptielen en beschermde of bedreigde vissen, insecten of andere ongewervelden aanwezig of te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

- Baeyens G., G. Derksen, H. Krüse, G. Ottens, K. de Pater, M. van der Plas-Haarsma, J. de Ruiter, C. van Turnhout (2005). Actieplan Huismus. Vogelbescherming Nederland 2005.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Drenthe
(www.provincie.drenthe.nl).
- Provincie Drenthe - Concretisering EHS
(<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehscom.html>)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).
- Werkgroep Florakartering Drenthe (1999). Atlas van de Drentse Flora. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.

BIJLAGE

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;

Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten vogels met uitzondering van gedomesticeerde vogels;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten amfibieën en reptielen;

Alle van nature in Nederland voorkomende soorten vissen, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;

Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?

Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)

Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

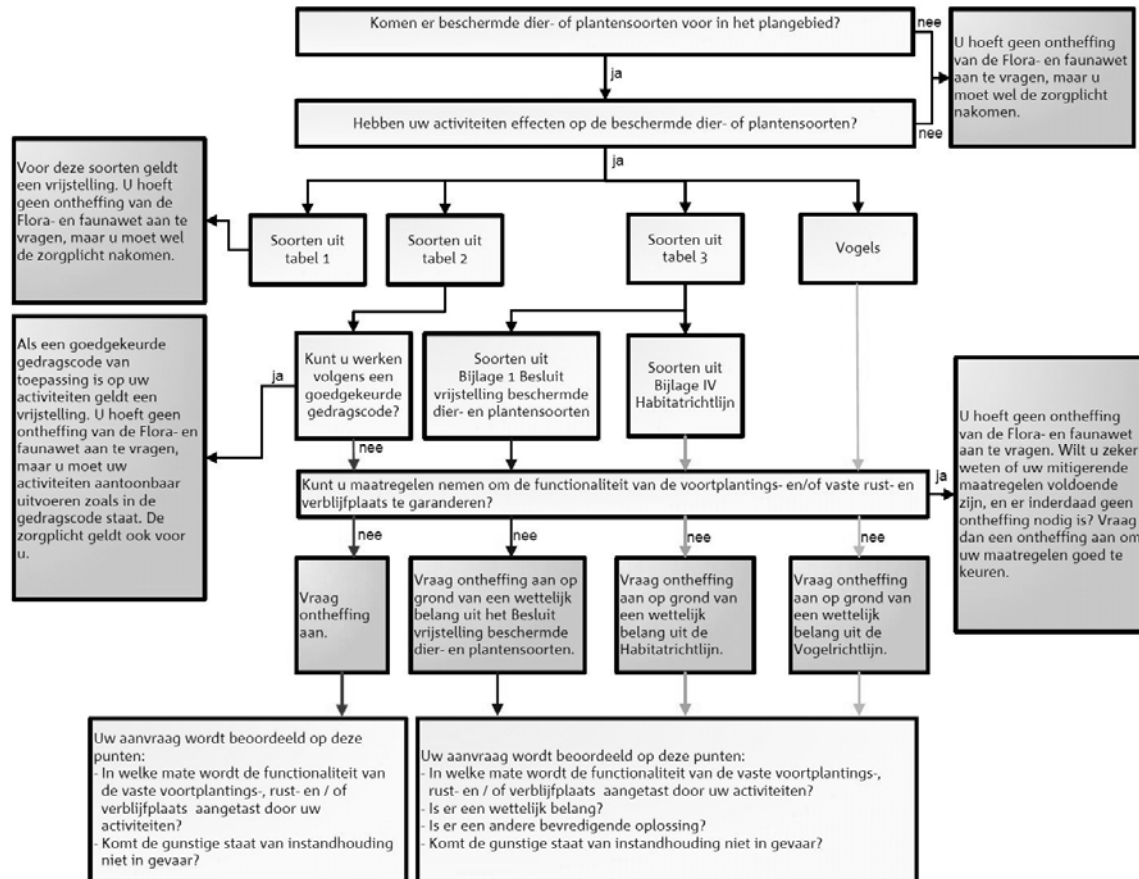
Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgesondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu
 wezenlijke gunstige effecten (e)
 Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.